

Ett litet ord som gör mycket

Berättelse

Om du bor i Sverige kommer du snabbt att märka hur ofta människor säger “tack”. Ordet hörs i affären, på bussen, på jobbet och hemma. “Tack” är ett vänligt ord som visar att man är glad för något man har fått eller fått hjälp med. För många är det ett av de allra första svenska orden de lär sig.

I engelskan finns ordet “please”, men i svenskan finns ingen enda direkt motsvarighet till det. I stället använder man ofta ordet “tack”. Man kan säga “En kaffe, tack” när man beställer, eller “Kan du skicka saltet, tack” vid matbordet. Det betyder inte att svenskan saknar artighet — det finns flera andra sätt att vara hövlig — men just ordet “tack” gör mycket arbete i vardagen.

Man kan också förstärka tacket på olika sätt. Vill man tacka lite extra säger man “tack så mycket”, “tusen tack” eller “tack ska du ha”. Vid riktigt fina tillfällen kan man höra “hjärtligt tack”. I vardagligt tal förekommer det också att man upprepar ordet, “tack tack”. Det är inte en regel, utan ett vanligt sätt som ofta låter extra vänligt. Tonfallet och upprepningen är alltså en liten nyans i talspråket, inte ett måste.

Det finns några fasta fraser med tack som är bra att känna till. En av dem är “tack för maten”. Den säger man efter en måltid, ofta riktat till den som har lagat eller bjudit på maten. Frasen är vanlig både hemma och hos andra, och barn lär sig den ofta tidigt. En annan fras är “tack för senast”. Den säger man nästa gång man träffar eller talas vid med någon, efter att man har varit bjuden hem till eller umgåtts med personen — ett sätt att tacka för den förra gången. Hur ofta och i vilka situationer man säger “tack för senast” varierar dock mellan personer, generationer och regioner, och en del upplever seden som mindre vanlig idag.

När någon tackar dig kan du svara på flera sätt. Vanliga svar är “varsågod”, “det var så lite”, “ingen orsak” och “för all del”. Att tacka mycket ses ofta som artigt i Sverige. Det finns till och med ett ordspråk som säger att man “aldrig kan tacka för mycket, bara för lite”. Var ordet “tack” egentligen kommer ifrån är mer osäkert. Ordet sägs komma från ett gammalt ord som ungefär betydde “tanke” eller “nåd”, och det ska vara släkt med verbet “tänka” — samma rot som engelskans “thank” och tyskans “danke”. Men det är en uppgift för språkforskare, inte något man tänker på i vardagen.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
motsvarighet	något som betyder eller fyller samma roll som något annat
artighet	att vara trevlig och hövlig mot andra
hövlig	trevlig och artig mot andra
förstärka	göra något starkare eller tydligare

ORD	FÖRKLARING
nyans	en liten skillnad eller detalj
tonfall	hur rösten låter när man säger något
fast fras	ord man säger på samma sätt varje gång
måltid	en gång då man äter, t.ex. frukost eller middag
generation	människor som är födda ungefär vid samma tid
ordspråk	en kort, känd mening med en tanke eller lärdom
nåd	här: vänlighet och godhet mot någon

Läsförståelsefrågor

---

1. Vad visar man när man säger "tack"?
  1. Att man är arg på någon.
  2. Att man är glad för något man fått eller fått hjälp med.
  3. Att man vill avsluta samtalet.
2. Varför använder man ofta ordet "tack" där engelskan har "please"?
  1. För att svenskan inte kan vara artig.
  2. För att det inte finns någon enda direkt motsvarighet till "please" i svenskan.
  3. För att "tack" och "please" betyder exakt samma sak.
3. Vad säger texten om frasen "tack för senast"?
  1. Att alla i Sverige säger den lika ofta.
  2. Att hur ofta man säger den varierar mellan personer, generationer och regioner.
  3. Att den bara används i affärer.
4. Vad säger texten om var ordet "tack" kommer ifrån?
  1. Ursprunget är säkert och alla är överens.
  2. Ordet sägs komma från ett gammalt ord, men det är en fråga för språkforskare.
  3. Ordet kommer från ett annat språk som talas idag.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. "Tusen tack" är ett sätt att förstärka tacket.
  2. Barn lär sig ofta frasen "tack för maten" tidigt.
  3. "Tack tack" är en fast regel som alla måste följa.
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. "Varsågod" och "ingen orsak" är svar man kan ge när någon tackar.
  2. Det finns ett ordspråk om att man aldrig kan tacka för mycket.
  3. Ordet "tack" är det vanligaste ordet i hela det svenska språket.
7. Texten skriver att ordet "sägs komma från" ett gammalt ord. Varför skriver texten "sägs" och inte bara att det "kommer från"?
8. Varför säger texten att svenskan inte saknar artighet, trots att det inte finns något ord för "please"? Svara med stöd i texten.

Facit

1. Att man är glad för något man fått eller fått hjälp med.
1. För att det inte finns någon enda direkt motsvarighet till "please" i svenskan.
1. Att hur ofta man säger den varierar mellan personer, generationer och regioner.
1. Ordet sägs komma från ett gammalt ord, men det är en fråga för språkforskare.
1. ja b) ja c) nej (texten säger att det inte är en regel, utan ett vanligt sätt)
1. ja b) ja c) det står inte i texten (texten säger att ordet är vanligt, men inte att det är det vanligaste)
- Exempel på svar: För att ursprunget inte är helt säkert. Med ordet "sägs" visar texten att det är en förklaring som man inte vet helt säkert, och inte ett bevisat faktum.
- Exempel på svar: Texten säger att det finns flera andra sätt att vara hövlig, och att ordet "tack" gör mycket av arbetet i stället för "please". Att sakna ett enda ord betyder alltså inte att man inte kan vara artig.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten passar för att öva artighetsfraser, beställningar och bordsspråk, samt enkel källkritik (hur man markerar osäkerhet med ord som "sägs"). Tema: språk och uttryck i Sverige. Fråga 7 är en inferensfråga om varför man uttrycker sig försiktigt, och fråga 8 övar att läsa en nyanserad poäng (frånvaron av ett ord betyder inte frånvaro av artighet). Låt gärna eleverna jämföra tackfraser och "please"-motsvarigheter med sina egna språk.

Diskussionsfrågor

- Hur tackar man där du kommer ifrån? Finns det ett ord som liknar engelskans "please"?
- Texten säger att man kan förstärka tacket med "tusen tack" eller "tack så mycket". Hur gör man tacket starkare på ditt språk?
- Hur svarar man när någon tackar en på ditt språk? Liknar det de svenska svaren?
- **Skriv (5 meningar):** Beskriv en situation där du tackade någon. Vem tackade du, varför, och vilka ord använde du?

Källor och faktagranskning

- Svenska Akademiens ordbok (SAOB), uppslagsord: tack – https://svenska.se/saob/?id=T_0001-0073.4hg7
- Institutet för språk och folkminnen (Isof), Frågelådan i svenska – <https://frageladan.isof.se/>
- Wiktionary (svenska), uppslagsord: tack (etymologi och uttryck; spårning till primärkällor) – <https://sv.wiktionary.org/wiki/tack>
- Mattias Axelsson, "Tacos, tvättstuga och tack för senast: Svenska vanor A–Ö" (Lys förlag) – <https://www.svenskavanor.se/>

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. Nyckelfakta: I svenskan finns ingen enda direkt motsvarighet till engelskans "please"; ordet "tack" används ofta i stället, t.ex. "En kaffe, tack" eller "Kan du skicka saltet, tack". Det betyder

inte att svenskan saknar artighet — det finns flera andra sätt att vara artig. "Tack för maten" säger man efter en måltid, ofta riktat till den som lagat eller bjudit på maten; det är vanligt både hemma och hos andra, och barn lär sig ofta säga det tidigt. "Tack för senast" säger man nästa gång man träffas, efter att man varit bjuden hem till eller umgåtts med någon. Tacket kan förstärkas: "tack så mycket", "tusen tack", "tack ska du ha", "hjärtligt tack". Vanliga svar på ett tack är "varsågod", "det var så lite", "ingen orsak" och "för all del". OSÄKERHETER OCH MYTER som texterna markerar försiktigt: Etymologin — att "tack" sägs komma från fornsvenskans "þak" (ungefär "tanke" eller "nåd") och vara språkligt besläktat med verbet "tänka", samma germanska rot som engelskans "thank" och tyskans "danke" — bygger på SAOB/Wiktionary och formuleras med "ordet sägs komma från", inte som vardagskunskap. Hur ofta och i vilka situationer man säger "tack för senast" varierar mellan personer, generationer och regioner, och seden upplevs av en del som mindre vanlig idag; därför skrivs "många" och "det är vanligt att", inte "alla". "Tack tack" och tonfallet kring tack beskrivs som en tendens i talspråket, inte en fast regel. Ordspråket att man "aldrig kan tacka för mycket, bara för lite" attribueras försiktigt som ett talesätt, inte som en faktauppgift.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.